

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Dulv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Függőncim: Közlöny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN.

Egész évre 482 Lel

Fél évre 216 Lel

Negyed évre 108 Lel

Havonta 86 Lel

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A vizsga alkonya.

Életünk régi formáit lassan le-
koptatja a száguldó idő. Mennyi
minden átértékelődött a kor egy-
re követelőbb eszméi nyomán. A
mi egy évtizeddel előbb még nyug-
talan elmék fantasztikus elképze-
lésének tűnt fel, az ma már a min-
dennapi életbe beágyazott való-
ság. Ami valamikor elfogadhatat-
lan volt, az ma oly természetes-
nek tűnik fel, mintha mindig így
lett volna. Ezt a furcsa folyamatot
ugy hívják, hogy fejlődés és ennek
a jegyében alakulnak át sorra a
régii intézmények, a régi megszok-
ások és ideológiák. A fejlődés
és haladás jegyében fogant meg
az a közoktatásügyi miniszteri
rendelet, amely megszünteti az
elemi- és középiskolák évfáradó osz-
tályvizsgáit és az elemi iskolában
csupán egy, a középiskolában két
vizsgát rendszeresít: egyet a ne-
gyedik, a másodikat a nyolcadik
osztály számára.

A nagyközönség talán nem is
tudja, mennyi elvi harc előzte
meg ennek a rendeletnek a meg-
születését évtizedekkel megelő-
zően, amikor a pedagógia tudomá-
nyának hívatott művelői valóság-
gal hajbakapnak e fölött a problé-
ma felett. Tanulmányok és polé-
miák százai jelentek meg, egyik
az eddigi kötelező vizsgarendszer
fenntartása mellett, másik ellene
és a tanügyi világ formális közel-
harcot vívott e probléma körül, a
mely — mitagadás — forradalmi
újításnak tűnt fel a pedagógia
avult sáncát között. A pro- és
kontraérvek közé hirtelen és hi-
vatlanul beleszólt a világháború
és az elvi harc egy csapásra el-
hallgatott; a világ véres problémái
kerültek előtérbe.

És ime most, közel tizeszten-
dede a nagy pedagógiai háború
után, amikor eldöntetlenül végző-
dött a vizsga elleni és vizsga mel-
letti vita, ugyancsak váratlanul
megérkezik a miniszteri rendelet,
amely nyolc osztályvizsga közül
hatot kiküszöböl a középiskolák-
ból. A küzdelemből tehát az az
irányzat került ki győztesen, a
mely a régi rendszert alaposan
megreformálja és megszünteti a
tanuló-ifjúságot az annóra rette-
gett, oly sok keserű meglepetést
okozó osztályvizsgák nagyrésze-
től. A kis diáknak, aki végigma-
golta az egész esztendő, év vége-
zével nem kell többé attól reme-
gni, hogy a vizsgán egy véletlen
szekunda elkeseríti majd egész
szünetét vagy lehetetlenné teszi
felsőbb osztályba való lépését, a
vizsgarendszer megreformálása
jelentős könnyebbséget jelent a
szurkoló diákok számára. A kis
diáknak négy esztendőnyi ideje
van, hogy legye a negyedik év
végeztével a „kisérettségit” és
ugyancsak négy esztendeje arra,
hogy a nyolcadik osztálybeli

„nagy érettségi” vizsgálaton bi-
zonyságot tegyen az életre való
tudományos felkészültségéről és
intelligenciájáról. Talán mindenki
megérzi, milyen különbség mutat-
kozik az új és a régi rendszer
között, mennyi okatlan lelki szo-
rongástól, rettegetől és elcsügge-
déstől menekszik meg a kis diák,
amikor egy év megfeszített szel-
lemi munkája után nem kénytelen
még egy idegfeszítő lelki tortu-
rán: az évfáradó vizsgán átmenni.

Az új rendszer tehát a tanuló-
ifjúságnak kedvez és ezért még a
konzervatívok sem nézhetik rossz
szemmel. A mai általános idegál-
apot úgy sem lehet összehasonli-
tani a békebeli idők nyugodt és

csendes szellemi atmoszférájával,
amikor a tanulóifjúság gondtala-
nul, teljes odaadással, minden lel-
ki és anyagi akadály nélkül ké-
szülhetett az életre. Ma azonban?
A kis diák lelkére ráfekszik, mint
valami alkalmatlan Kolonc a mai
élet minden szellemi és gazdasági
visszássága, a mai kis diák magá-
ban viseli a mai idők minden tragé-
diáját. Ezért emberséges és a ha-
ladó idők szellemének megfelelő
reformnak tartjuk a vizsgarend-
szer megváltoztatását, hisz az ifju
generáció ezáltal is egy teherrel
kevesebbet visel majd a lelkében.
A mai rendes időkben pedig ezt a
tehermentesítést is csak örömmel
fogadhatja felnőtt és ifju egyaránt.

Gróf Bethlen István beszámolt.

(Héjjasék a mérsékelt politika ellen. — A magyar nemzet-
gyűlés ülése.)

Budapestről jelentik: A nem-
zetgyűlés mai ülését rendkívüli ér-
deklődés előzte meg: valamennyi
kärzatjegy elfogyott. Gróf Bethlen
István miniszterelnök és Kállay
Tibor pénzügyminiszter felszólalá-
sát feszült figyelemmel várták. Po-
litikai körökben azt híresztelték,
hogy a keresztény jobbszélsők ve-
zéremeik tárgyalása Bethlennel
megértésre fog vezetni. Amíg a
parlament pártok egyes árnyala-
tai között a békés kiegyenlítődés
munkája folyik, addig Cegléden
több ébredővezér harcot hirdetett

a mérsékelt politika ellen. Prónay
Pál hangoztatta, hogy jöjjenek vég-
re olyan férfiak, akik nem alkudoz-
nak, hanem leszámolnak. Mi tette-
ket várunk! — mondotta. Héjjas
Iván a következő kijelentést tette:
— Nem tűrhetjük tovább, hogy
az ébredőkkel sakkot adjanak a
zsidóknak és a külföldnek, ugyan-
akkor Vázsonyiékkel nekünk adja-
nak sakkot.

A nemzetgyűlés ülésén Scitov-
szky Béla elnök kegyeletesen elpa-
rentálta báró Jósika Sámuel, a ro-
mániai Magyar Párt elhunyt elnö-

Két és Miklós Ödönt. Bethlen Ist-
ván miniszterelnök azzal kezdte
felszólalását, hogy ne várjon tőle
a Ház ma politikai beszédet. Kül-
földre pénzügyi és közgazdasági
okokból mentek ki, hogy a trianoni
szerződéssel a magyar állam
tulajdonára és vagyonára kirótt
zálogjogok felfüggesztését kérik
a jóvátételi bizottságtól. Azért men-
tek ki, hogy kérésüket a jóvátételi
bizottságnak megindokolják és a
nagyhatalmak kormányainak hoz-
zájárulását kérészközzik.

— Nem hogy kerestük volna a
politikát, — mondotta — hanem
minden politikumot kizárni igye-
keztünk. Mindenekelőtt azzal a
kérdéssel kívánok foglalkozni,
hogy szükséges és elkerülhetetlen
volt-e ez a lépés? Olyan hangok
hallatszottak, hogy utunkkal ma-
gunk idéztük fel a jóvátételek firta-
tását, hogy Magyarországnak kül-
földi kölcsönre nincs szüksége és
saját erejéből képes pénzügyeit és
közgazdasági életét rekonstruálni.
Magyarország jóvátételi kötele-
zettségei a békeszerződésben gyö-
kerednek. A jóvátételi bizottság
a magyar kérdéssel hosszabb ide-
je behatóan foglalkozott. Szüksé-
ges és idejénvaló volt, hogy mi-
előtt a jóvátételi bizottság megho-
záná döntését, a magyar kormány
meghallgatását kérje és Magyaror

Pesti képek.

Nyár.

Ülők a vendéglőben. Ugyneve-
zet jobb hely, ami azt jelenti,
hogy az árak száz százalékkal
drágábbak, mint másutt. Pedig
árakról jobb, ha egyáltalán nem
beszélünk. Mondom, ülők a ven-
déglőben és figyelem az embere-
ket. A mellettem levő egyik asz-
tálnál huszárörnag. Régi sme-
rős. A legsnejdigabb, legfessőbb
tisztnek ismerte mindenki. Mos: is
attilában, finoman. Kissé idegen, a
mozdulatai nem a régi könnyedek.
A pincér átadja az étlapot. Nézi.
Nem a baloldalt, ahol az ételek ne-
vei vannak, hanem a jobbat, ahol
az árak ijesztenek.

— Főzelék feltéttel — mondja
halkan.

— Már nincs.

Nézi, újra nézi az étlapot, hossz-
szan, lassu kétségbeeséssel.

— Nem lehetne feltét helyett
egy tojást ráírni?

— Nem. Legfeljebb egy tures
főzeléket hozhatok.

— Hozzon ...

Hirtelen, sietve eszik s elviteti
a tényérokot. Rágyujt. Körülnéz.
Észreveszi a tekintetemet. Megis-
mer. Átülök hozzá. Kissé zavart.

— Nem lehet — mondja. —
nem lehet ...

— Ugyan örnagy ur! — le-
gyintek. Emlékszik még a sárga-
lábu asszonyra?

— Bestia volt, de drága.

A szeme felvillan, futnak a szá-
vak, egyre futnak vissza a múltba
és feledve van a főzelék feltéttel
és anélkül, eltűnik minden keserű
szájiz, az attila délcegebbre feszül
és halkan összependül a sarkantyú
az asztal alatt ...

A szomszéd asztalhoz nagy
társaság telepedik. Két ur, szürke
ruhában; poros cipőben és három
nő. Kettő idősebb, valószínűleg fe-
leségek. A harmadik csak idős —
ez még lány. Az egyik ur kezébe
veszi az étlapot.

— Mit eszünk, mamus? —

mondja. Akarsz egy libát kom-
pottal?

— Máj nincsen?

— De van, mamus.

— Akkor előbb egy libamájat.

Négyezer korona. Utána friss
liba kompottal, négyezernyolcszáz
Három darab sütemény hatszáz.
Önagysága ma egy kirakatban ep-
ret is látott. Van, hogyne lenne!
Kis tényéron négy szemet hoz-
nak. Nyolcszáz korona. Feketéket
hoznak s önagysága cigarettára
gyujt. A nők beszélgetnek. A fér-
flak is. Megütik a fülem a szavak
s kénytelen vagyok odafigyelni.

— Hallatlan, hogy ez a Samu
milyen buta! — kezd az egyik.
Képzeld, tegnap mindenképpen be-
akarta beszélni nekem, hogy a
holdnál nagyobb csillag is van!

— Ilyen butaság! — nevet a
másik, hiszen a hold nem is csil-
lag! Az csak a nap reflexe!

— Hogy érted ezt?

— Nem tudod? Na hallod!
Hát a nap nappal folyton sugár-
zik és este a sötétben amikor a

szág kétségbeesett helyzetét a bizottság elé tárhassa. Félő volt, hogy a jóvátételi bizottság Magyarország nélkül dönt.

Ezután bővebben foglalkozott azzal az ellenvetéssel, hogy Magyarországnak nincs szüksége külföldi kölcsönre, hanem a maga erejéből kell gazdasági és pénzügyi helyzetét szanálnia. Négy évet át jártak ezen az uton és minden áldozatot meghoztak. Addig hiába mentek volna a külföldre, a míg a pénzügyi helyzet reorganizálására otthon a maguk erejéből mindent meg nem kíséreltek. A külföldi lépés megtétele akkor vált időszerűvé, amikor a kormány kijátszotta utolsó kártyáját: felállította a Devizaközpontot. A korona azonban tovább esett és így a kormány utolsó ütőkártyáját is kiadta kezéből. Miután a korona stabilizálása lehetetlenné vált, félő volt, hogy katasztrófába jut az ország, ha nem veszi igénybe a külföldi segítségét. Ez tette időszerűvé a kérdést és nem volt szabad várni egy percet sem. Megelőzőleg a kormány minden belső eszközt igénybe vett, hogy az ország a maga erejéből szanálja pénzügyi helyzetét. A legutolsó két pénzügyminiszter két különféle uton próbálkozott a korona stabilizálására. Hegedűs Lóránt a vagyonváltással igyekezett eléje kerülni a korona zuhanásának. Bizonyos, hogy fizikai eszközökre és tömeghipnózisra alapozta a sikert. Számítása azonban nem következett be. A pszichológiai eszközök figyelmen kívül hagyásával, reális eszközökkel próbálkozott Kállay Tibor, aki a bevétel emelésével és a kiadások elérésével akart célt elérni.

nap nem látszik, akkor ez a sugárzás világít.

— Olvastad, Poldi? — Kérdi bizonytalan csodálattal az egyik.

— Nem. De van, egy nagyon tudós ismerősöm, az mondta. Tudod, szeretek beszélgetni az ilyen emberekkel. Sok érdekes dolgot hall az ember.

— Persze, persze! . . .

Csend, cigarettafüst.

— Mi a véleményed a Kartonról? — Kezdi újra az egyik.

— Vettem öt kötést. Fel fog menni.

— És a Baróti?

— Vennél? Prompt adok.

— Mennyiért?

— Zárlaton.

— Legalacsonyabban átveszek.

— Mennyit?

— Tíz kötést.

— Rendben van.

A pincér mélyen hajolva jelentí, hogy az autó megérkezett.

— Megyünk mamus?

Mennek. Mi is megyünk. A Dunapart halk lában uszik s a Dunán ezüstvér folyik széjjel. Apró felhőfoszlányok között libben a halott bárka, a hold. Egy autó tülköl és bekanyarodik a Gizella-térre.

Daryas Lajos.

Megszűntek az iskolákban az évfáráó vizsgák.

(Csak kis és nagy érettségi lesz. — A kultuszminiszter rendelete.)

Ma érkezett meg az aradi iskolák igazgatóihoz az új tanügyi szabályzat, amely gyökeres változtatásokat tartalmaz az eddigi szabályzattal szemben és az egész ország területére egységesen állapítja meg az oktatás módjait. A szabályzatnak legfeltűnőbb újítása az, hogy az új szabályzat egyáltalában nem emlékezik meg a vizsgálatokról. A tanári konferencia ül össze és az állapítja meg a tanulóknak évfáráó osztályzatait. Amilyen előmenetelt tanusított évközben a tanuló olyan lesz a bizonyítványa, többé nem kerül sor a vizsgái javító, vagy igen gyakran rontó osztályzatra. Ezzel az egyetlen reformmal egy emberöltőkön át begyökeresedett szokás szűnt meg. A vizsga volt a kis diáknak az első nyilvános szereplése, de ez a nyilvános szereplés igen gyakran igazságtalanul komoly következményekkel járt. A szokatlan nyilvánosság előtt, az ünnepélyességtől lámpalázasan sokszor a legjobb tanulók is bizonytalan vagy rossz feleleteket adtak a kérdésekre és az ilyen feleletek eredménye, a rossz bizonyítvány nagyon sok érdemes tanulót kizárta a diákélet elhagyására.

Az új szabályzat szerint csak az elemi iskolák IV. és VI. osztályaiban lesz vizsga. A középiskolákban — polgárik, gimnáziumok, stb. — a IV-ik osztály végén ugynevezett „kisértségi“ (examen de absolvíre), a VIII-ik osztály után rendes érettségi vizsgálatokat tartanak. Az előadások minden osztályban június 20-ig tartanak, kivéve a VIII-ik osztályt, amely már 8-án beszünteti az előadásokat, 11-én kezdődik az írásbeli és rá három hétre július 1—10-ig terjedő időközben a szóbeli érettségi vizsgálat. A IV-ik osztály is július 1. és 10. közötti időszakban tartja a vizsgákat. Az évfáráó ünnepélyeket minden évben június 28-án tartják az iskolák, kivéve azokat az intézeteket, amelyek kirándulásokkal vagy tanulmányi utazásokkal rendeznek.

Crisan Ascaniu, a Moise Nicou-ra lyceum igazgatója az Aradi Közlöny munkatársának kérdéseire a következőket mondotta el az új tanügyi szabályzatról.

— Ezután a tanári konferencia végzi az évfáráó klasszifikáció munkáját és a tanári konferencia állapítja meg a tanulóknak minősítését. Bizonyítványt sem kapnak többé a tanulók, csak akkor, ha tanulmányaikat befejezik vagy ha az igazgatóságtól a bizonyítványt külön kérvényezik valamilyen indokolással, mint más intézetbe való távozás, stb. Osztályozások: jeles, jó, elégséges, elégtelen, rossz. Akinnek „rossz“ osztályzata van, az nem

léphet át felsőbb osztályba, mert a „rossz“ jegy azt jelenti, hogy egyáltalában nem tanult semmit. Egy elégtelennel a konferencia átengedheti a tanulót, ha legalább három jó osztályzata van és hasonló kedvezményt adhat a tanári kar a három elégtelen megállapításánál. A középiskolákban

A Tisza-pör új tárgyalása előtt.

(Kik felett fognak új ítéleteket mondani?)

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék több mint másfél esztendeje meghozta ítéletét a Tisza-pörben. A pör két nagy fejezetében, amely egyrészt a budapesti katonai törvényszék, másrészt a polgári büntetőtörvényszék előtt folyt le, összesen kilenc vádlott; Friedrich István, Fényes László, Kéri Pál, Gärtner Marcel, Vágó-Wilhelm Jenő, Lengyel László, Hüttner Sándor. Sztanykovszky Tibor és Dobó István állott a bíróság előtt. A büntetőtörvényszék Friedrich Istvánnal és Lengyel Lászlóval szemben elejtette a vádat, Fényes Lászlót és Vágó-Wilhelm Jenőt pedig felmentette a vád és következményei alól, Dobó István, a nagy pör egyik katonai vádlottja, kevéssel az ítélet-hirdetés után a fogházban meghalt csonttuberkulózisban. A pör későbbi folyamán ez fordulatot jelentett.

Dobó István főként a katonai vádlottakra súlyosan terhelő vallomást tett s a büntetőtörvényszéken megtartott főtárgyalás során ezek a vádlottak mind azt hangoztatták, hogy Dobó csak kényszerhatása alatt tette meg vallomását. Itt Hüttner Sándor volt főhadnagy mint koronatanu is visszavonta első vallomását és azt állította, hogy a nyomozók és a védők befolyásolták s csak a terror hatása alatt vállalta magára a gyilkosságban való részességet, de Sztanykovszky Tibor volt zászlós a szembesítéskor Hüttnernek szemébe mondotta, hogy hazudik.

Hüttner Sándor három hónappal ezelőtt a váci fegyházból levelet írt Kéri Pál védőjéhez, amelyben azt kérte, hogy a táblai főtárgyalás előtt eszközölje ki pörében egy új tárgyalás megtartását, mert a bíróság előtt új, őszinte vallomást akar tenni. Leveleiben azt is írta, hogy halálos ágyán fekszik s most, mikor élete végét érzi közeledni, a tiszta igazságot akarja bevallani. Az új főtárgyalás megtartására azonban nem került sor, mert Hüttner néhány nappal későbbi tuberkulózisban meghalt.

A pör egyik főszereplőjét: Kéri Pált a felelővíteli tárgyaláson már szintén nem lehet kihallgatni,

az első osztályu tanulók három elégtelennel is tehetnek javító vizsgálatot, a többi osztályokban legfeljebb két elégtelennel. Az évfáráó osztályzatokat az osztályfőnök olvassa fel a tanulóknak, és az iskolai értesítőben csupán a tanulóknak minősítése, javító vizsgálatra, vagy ismétlésre utasított, stb., szerepel. Bizonyítványt nem adunk de a szülőknek az igazgatóság ad felvilágosítást az egyes tantárgyakra vonatkozólag. Az új szabályzat nagy könnyítéseket jelent.

mert őt az országban levő magyar tuszoknak magyarországi kommunistákkal való kicserélésekor Oroszországba vitték. Így a pör polgári vádlottjai közül egyedül Gärtner Marcel van letartóztatásban, a katonai vádlottak közül pedig Sztanykovszky Tibor a váci fegyház rabja. A felelővíteli alatt levő Tisza-pör most elérkezett az utolsó felvonáshoz, mert az ügy referense több mint egy esztendeje folytonos munka után elkészült a nagy adathalmaz feldolgozásával. A törvényszéki orvosszakértők megvizsgálták Gärtner Marcel elmebeli állapotát is s így most végre kiúzhették a felelővíteli tárgyalást. Az orvosszakértők véleménye szerint Gärtner Marcel nagyfokú idegességben szenved, de betegsége nem olyan, hogy beszámíthatóságát korlátozná s így teljes felelősséggel tartozik büntetéseleményeiért.

Jeritza Budapesten.

(Egy kis kiábrándulás a művésznőből.)

Budapestről táviratozzák: A bécsi nagy Opera világhírű művésznője, Jeritza Mária tegnap este kezdte meg vendégszereplését a budapesti Operában. A kritika szerint az első este nem hozta meg a remélt diadalt, ámbar a budapesti Jeritza lát meg a maximális hőmérsékletet mutatja. A kritikák hangsúlyozzák, hogy Jeritzának ugyan mindent szabad és neki minden jól áll, de a „Rózsalovag“ Ok tavián szerepe, amelyben tegnap fellépett, mégsem egészen illik az egyéniségéhez. Jeritzát különben egész este rendezési halesetek üldözték a színpadon. Az előadás sem volt kifogástalan. Az Opera páholyait tegnap estére Budapest közéleti, irodalmi, művészeti előkelőségei, külföldi diplomaták, a mánásvilág képviselői és a pénz hatalmasai töltötték meg. Ezen az estén a bevétel meghaladta a 32 milliót.

Sport.

— Vivóakadémia Aradon. A Pellegrini-féle vivóiskola növendékei vasárnap délután öt órakor tartják nyilvános vizsgájukat, vivóakadémiát Aradon, a Kulturpalota kistermében. A vivóakadémia érdekességét emelni fogja az, hogy Arad néhány legjobb vivója iskolavivókat mutatnak be.

Hogy áll a leu?

Június 5-én fizettek 100 leolért:

Aradon:

2.90 svájci frankot,
7.81 francia frankot,
17.30 szokolt,
2.800 külföldi magyar koronát,
3100 tényleges magyar koronát,
3.500 belföldi magyar koronát,
35.700 német márkát,
37.000 osztrák koronát.

Párisban 8.35 frankot.

Budapestben 2850-3050 koronát

Bécsben 37200 osztrák koronát

ARADI MIZÉRIÁK.

(Hogy számolnak a főpincérek?)

Kaptuk a következő levelet: Tisztelt Szerkesztő Ur! Olvastam, hogy az aradi vendéglősök és kávéosok felhívták a közönséget, hogy fizetésnél kérje a főpincértől a blokknak azt a részét, amely pontosan feltünteti a cechet. Gondolom, hogy ezzel akarják megakadályozni azt, hogy egyes főpincérek többet számlítsanak.

Engedje meg t. Szerkesztő Ur, hogy ehhez az üggyhöz hozzászóljak. A multkor egyik tikkasztó nap után a családommal elmentem az egyik frekventált kerthelyiségbe. Sört, fagyaltot hozattam és élveztem a kellemes levegőt. Egyszerre a szomszéd asztalnál izgatott hangok hallatszottak. Egy vendég utána számolta a blokkon a cechet és kiderült, hogy a részletes kimutatás dacára tizenöt lejjel többet számított a főpincér egy 74 lejes cechnél. A főur bosszúságát kért, hogy így, meg úgy a sietségben tévedett. Csak az a csodálatos, hogy a maga javára tévedett. Közvetlen mellettünk hasonló jelenet játszódott le. Itt 52 lejes számlánál 18 lejjel tévedett a főpincér a maga javára.

Éjfélre járt az idő, haza kellett menni. Jön a főpincér. Bemondok mindent: sör, fagyaltot. Elém teszi a részletes számolást feltüntető blokkot: a cechl 84 leit tett ki percenttel együtt. Mégis kíváncsi voltam a számolásra. Főként az előbbi két jelenet után. Minthogy nem ismerem az árakat, az étlapot kértem a fizető pincértől. Neki nem volt. Végre nagyneljezen az egyik felszolgáló pincér előkötöröszte a zsebéből egy össze gyűrt, alig olvasható étlapot. Ennek segítségével megállapítottam, hogy a kiváló fejszámoló főur 16 lejjel tévedett a maga javára. Nem rendeztem jelenetet, csak rámutattam az étlapon feltüntetett árakra, hozzáadtam az esti percentet és 16 lejjel kevesebbet fizettem.

A részletes árakat feltüntető blokk-rendszer tehát nem vált be. A legnagyobb baj az, hogy a közönség nem ismeri az árakat és árjegyzék hiányában nem is ellenőrizheti azokat. Itt azután a hatóságoknak kellene fellépnie. *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus ur figyelmét hívom fel erre a dologra. Tudom, hogy a rendőrprefektus szigorú és igazságos ember, aki mindig megvédte a közönség érdekeit. A rendőrprefektus ur rendelje el, hogy az éttermekben minden asztalon ott legyen a jól olvasható árjegyzék. Így a közönség ellenőrizheti az árakat és nem fog megtörténni, hogy a fizető pincérek a maguk javára tévedjenek. Egy előfizető.

Vallott arákosszentmihályi gyilkos sógora

(Érdekesek a kiirtott Lachmann-családról.)

Budapestről táviratozza tudósítónk: A rendőrség ma kihallgatta a Budapestre hozott Ditroy-Puskás Albert volt székesfővárosi tisztségviselőt, Molnár-Tóthi sógorát, aki végzetes vallomást tett. Elmondta, hogy Molnár-Tóth megkérte őt, menjen ki mint detektív a Lachmann-villába és ott érdeklődjék az eltűnt Lachmann után. Amikor azt a választ kapta Lachmannétól, hogy az öreg elutazott, ő a sógora instrukciója alapján a szemükbe mondta:

— Nem igaz, megölték az öreget!

Ő azután Molnár-Tóthi utasítására letartóztatta az öregasszonyt és úgy kísérte, mintha a rendőrségre vinné. Az utcasarkon Molnár-Tóthi előugrott. Ditroyt mellbe ütötte és az öregasszonyt magával vitte Rákos-utcai lakására. Néhány nap múlva ismét járt a Lachmann-villában és megkérdezte Kövessné, hová tették az öreg Lachmannét? Az asszony elmondotta, hogy ő mérgezte meg minthogy azonban a mérég nem használt. Molnár-Tóthi revolverével többször föbelötte, majd együtt temették el az istállóban. Azután az öregasszonyt és a fiút Szegedhez Újpestre vitte. Ez alatt Kövessné megszökött és Bécsbe utazott, ahová pénzt kért az anyjától. Ditroy kocsin Lachmannéval a bankba indult. Utközben egy rendőr letartóztatta Ditroyt házasság-szédelgés miatt. Decemberben visszanyerte szabadságát. Ekkor érdeklődött Molnár-Tóthnál Lachmannék után, mire azt a választ kapta, hogy az öregasszony a fiuval Budapestben van, ahonnan Kövessné után utaznak. Elmondta, hogy a házat eladta Szántó dobozgyárosnak, aki a neki ígért összeget már kifizette.

A rendőrség Ditroy-Puskást letartóztatta, mert alapos a gyanu, hogy azokon kívül, a miket bevallott, még más dolgokat is elkövetett. Tegnap délután jelentkezett a rendőrségen egy somogy megyei asszony, aki elmondta a Lachmann-család multját. Lachmanné somogy megyei születésű. Kövessné törvénytelen gyermeke volt az asszonynak. A meggyilkolt Kövess Gyula szintén törvénytelen gyermek. A neve *Haimann* Gyula volt. Kövess Lőrinc nőül vette az anyját és hat éves korában adoptálta a fiút. A házasság után az asszony és fia áttértek a férj vallására, aki zsidó volt.

Budapestről táviratozzák: Ditroy-Puskás Albert tartalékos hadnagyot Szegedről hozták Budapestre. Ditroy nyolc napi fogház-büntetését töltötte a szegedi katonai fogházban, mert katonakörében detektív szolgálata közben súlyos testi sértést követett el. A bűntény felfedezése előtt két nappal vonult be a fogházba, ahonnan tegnap szabadult ki. Minthogy újságokat nem olvashatott, semmiről sem volt sejtelve. A fogház irodájában detektívek várták és Budapestre hozták. Elmondta még Ditroy-Puskás, hogy az öreg Lachmann Andrást Kövessné és Molnár-Tóthi együtt gyilkolták meg. Kövessné méreggel elkábította az öregot, Molnár-Tóth há-

romszor rálőtt az eszméletlen emberre, azután közösen mésszel leöntötték a holttestet és elásták. A mikor a Lachmann-családot elpusztították, Ditroy-Puskás félmillió korona vérdíjat kapott sógorától.

Budapestről táviratozzák: Molnár-Tóthi ma délelőtt folytatta vallomását Kövy József rendőrfőtanácsos előtt. Az eddig felvett jegyzőkönyv 92 oldalat tesz ki. Molnár-Tóthi bevallotta, hogy az öreg Lachmann pontosan Urnapján a két asszony mérgezte meg, ő pedig hátulról lelötte. Arra a kérdésre, hová tette a rengeteg pénzt, cinikusan felelte:

— Ráfizettem az üzletre, mert nagy rezsivel dolgoztam!

Ezután felsorolta, hogy mennyit költött utlevelekkért, Lachmanné szállodai és ételmezési költségeire, a lakásigazolványért és a bádogdobozokért.

— Ekkora rezszi után, mondtam, alig maradt hat és félmillió korona, amelyekért Lachmann-, Salgó- és Schlick részvényeket vásároltam.

A részvényeket a rendőrség letétbe vette. Molnár-Tóthi beismerte, hogy a lakásán levő ruhaneműket Kövessnéől vette el, de ezt feleségével nem közölte, aki nem is tudott arról, hogy azok lopott holmik. Majd megjegyezte:

— Kár, hogy kivették a cipőmből a zsinórt, legalább felakaszthattam volna rája magam. Különböleg lehet, hogy az ingemre akasztom fel magam, mert ugvis tudom, hogy két méter kötél vár rám.

A vallomás után Molnár-Tóthot szembesítették a gyanúsítottakkal.

A hentesmester tolvajai

(Elnapolt tárgyalás a károsult távolmaradása miatt.)

Az aradi törvényszék büntető tanácsa mai főtárgyalásán Fertig József aradi hentesmester tolvajainak bűnügyével foglalkozott. Hónapokkal ezelőtt betörték a hentesmester Piata Avram Jancu (Szabadság)-féri üzletébe, ahonnan több ezer lei értékű szalonnát vittek el. A detektívek rövid nyomozás után megállapították, hogy a lopást Domszki Béla és Muszka Péter rovtimultu tolvajok követtek el. A mai tárgyaláson Domszki ártatlannak vallotta magát és elmondotta, hogy a lopást Muszka egyedül követte el. Másnap az utcán találkozott Muszkával, aki egy zsákot cipelt a hátán és aki megkérte, hogy engedje, hogy a kamarájában helyezze el. Ő annélkül, hogy tudta volna, mi van a zsákban, eleget tett Muszka kérésének. Másnap őt is letartóztatták. Muszka hasonlóképpen adta elő a tényállást. A törvényszék azonban nem hozott ítéletet, hanem elrendelte a már kétszer megidézett Fertig mézszáros elővezetését, aki miatt már két ízben kellett a főtárgyalást elnapolni.

A ternovai rablók.

(Az aradi törvényszék ítélete.)

Az aradi törvényszéknek Kovács József táblabíró elnöklete alatt működő büntetőtanácsa ma hozott ítéletet a ternovai rablók bűnügyében. Körülbelül két évvel ezelőtt Bán Alexa és Págy Nikolaj erdőirtó munkások fejszével behatoltak Juhász János ternovai gazda lakásába rablási szándékból. A gazda és felesége a zajra a tornácra siettek, ahol a rablók fejszével leütötték Juhászt és a feleségét, majd feltörték a szekrényeket és a lakást teljesen kirabolták. A házaspár kigyógyult a szenvedett sérülésekből. Közben a csendőrség elfogta a rablókat, akikben Juhászék ráismertek támadóikra. A törvényszék szándékos emberölés kísérletében, valamint rablásban mondtotta ki bűnösnek a vádlottakat és ezért Bán Alexát hat, Págy Nikolajot pedig öt évi fegyházbüntetésre ítélte. A vádlottak fellebbeztek.

Kalappal, vagy kalap nélkül.

(Epizód a Rákosi-ünnepen.)

Budapesti tudósítónk jelentő: Az acsádi Rákosi-ünnep, Rákosi Jenő szülőházának emléktáblával való megjelölése, ott játszódott le a híres-neves Szegedy-család kastélyának közelében, amelytől csak néhány száz lépésnyire áll az egyszerű, sárgára meszelt ház, melyben nyolcvannégy évvel ezelőtt a nagy magyar újságíró született. Az ünnepség megkezdése előtt a vendégek a kastély szép parkjában gyülekeztek, hogy onnantól együttesen vonuljanak az ünnepség színhelyére. Ott voltak már az összes budapesti vendégek is, amikor báró Szerényi József felveti a kérdést, vajjon erre a rövid utra vigyenek-e kalapot magukkal?

A dus hajzatu Vojnovich Géza habozás nélkül a kalap ellen szavaz, az óvatos Szász Károly inkább javasolja, Rákosi Jenő úgy vélekedik, hogy a fődolog mégis, hogy a fejét ne hagyja otthon az ember, végül aztán mindenki Apponyi Albert felé fordul, hadd döntsön el ő a „fogas“ kérdést. Apponyi mosolyog s azt mondja:

— Én csak magammal viszem a kalapomat, mert a falusi nép nem szívesen látja a kalap nélküli embereket.

S azután hozzátette:

— Amikor még Eberhardon laktunk, egyidőben kneipkuráztam s fedetlen fővel, az igaz, hogy mezitláb is, járkáltam a pázsiton. Kis idő múlva azonban hírül hozták, hogy az odaváló falusi népszomoruan újságolja: „a szegény, kegyelmes ur megbolondult“...

A vitának vége szakadt s mindenki magával vitte a kalapiát.

Két érdekes házasság.

(Paulay Erzsik esküvője Sanghajban. — Holland miliomos és magyar tanítónő szerelmi regénye.)

Érdekes és regényes szerelmek története nyert ma befejezést. Ha a házasságkötést egy szerelmi história befejezésének lehet tekinteni, messze országokban, a melyeknek hősnői magyar lányok. Az Élet mégis a legnagyobb regényíró, mert nincs az a regényírói fantázia, amely ezeknél különb témákat produkálna. Eddig csak operettekben hallottunk és láttunk ilyen szerelmi regényeket és házasságokat, akkor is hitetlenkedve gyönyörködtünk a kis grizette és a herceg igaz szerelmében, a tanítónő és a milhiárdos sok kalandjában, amíg győzedelmeskedélt az igaz szerelem és egymáséi lettek.

Ennek az évnek a tavaszán ünnepelte a párisi Sorbonne-egyetemen a francia művelt világ Petőfi Sándornak, a halhatatlan emlékü magyar költőnek centennáriumát. A gyönyörű ünnepségen több magyar szereplőn kívül résztvett Paulay Erzsik is, a budapesti Nemzeti Színház tagja, aki francia nyelven interpretálta Petőfi két szép költeményét. Az ünnepség közönségének soraiban ült Cerutti Vittorio pekinci olasz nagykövet is, akit valósággal lenyűgözött az arany és ezüst díszmunkáktól pompázó díszmagyar ruhába öltözött magyar művész szépsége. Nemcsak Ceruttira gyakorolt nagy hatást a művész megjelenésével, hanem az ünnepség egész publikumára, de Ceruttira lett ez a hatás olyan nagy, hogy az ünnepély befejezése után Paulay Erzsik személyesen is megismerje.

A megismerkedés megtörtént, amelyet rövidesen követett az elegáns és magasállású diplomata kérése, hogy a művész legyen a felesége. Paulay Erzsik ezután még visszautazott Budapestre, hogy hozzátartozóitól elbucuzzék és a legszükségesebb holmijait magához vegye, azután vőlegényével elutazott messze Keletre: Kína fővárosába. Egy ma érkezett távirat jelenti, hogy özvegy löcsefalvi Paulay Edéné leányát, Erzsik tegnap vezette oltárhoz a shanghaii Szent József-templomban gróf Cerutti Vittorio, pekinci olasz nagykövet. Paulay Erzsik Arad megyei földbirtokos és országosan ismert urlovas felesége volt, akitől rövid házasság után elvált.

A másik házasságról Amsterdamból érkezik a távirati jelentés, amely szerint ma esküdtek örök hűséget egymásnak Wendelaar Vilmos, az amsterdami értéktőzsde többszörös miliomos elnöke és gróf Csekonits Endre zombolyai

jószágigazgató leányának. Baár Jolánnak, akivel regényes körülmények között ismerkedett meg. Baár Jolán mint budapesti tanítónő utazott ki a hollandiai magyar gyermeknyaraltatási akció kapcsán magyar gyerekek kíséretében Hollandiába. Egy ízben kiránduláson vett részt a gyermekekkel, amikor Wendelaar Vilmos, számos jótékony egyesület védnöke meglátogatta a magyar gyerekeket. Megismerkedett a gyermekek magyar felügyelőjével is és ezek egyike iránt, aki nem volt más, mint Baár Jolán, oltárfatlan szerelemre gyulladt. A szép és okos, fiatal magyar tanítónő ezután gyakran volt látható a hollandi forintokban miliomos tőzsdealnök társaságában, aki egy szép májusi napon ezzel a kérdéssel fordult hozzá?

— Akar-e a feleségem lenni? Rémélem, hogy a válasza igen lesz és akkor még a jövő hónap elején megtartjuk az esküvönket!

Baár Jolán nem sokáig gondolkodott, mert neki is tetszett a nobiles és finom gondolkodású holland ur és kimondta az igent. Baár Jolán is csak bucsuzni utazott haza, hogy néhány nap múlva az örökké mosolygó és mégis mindig komoly hollandok közé tegye át most már véglegesen a lakóhelyét.

Boszu Mussoliniért.

(Megverték egy volt fascista képviselőt.)

Rómából jelentik: Az olasz képviselőháznak arról a viláros üléséről, amelyen Misuri egykori fascista képviselő megtámadta a most uralkodó pártot és magát Mussolinit is. Trieszten át csak most érkezett részletes tudósítás. Misuri azt fejtette, hogy a mostani kormány rémuralmat teremtett s olyan a helyzet, mintha még ma is hádiállapot volna Olaszországban. Mussolini valóságos kényur, azt tesz, amit akar. Ezekre a szavakra óriási láрма tört ki, a fascisták ököllel fenyegették Misurit és percekig tartott, míg ismét szóhoz juthatott. A szociáldemokraták lelkesen tapsoltak. Amikor Misuri befejezte beszédét, hozzásettek, köztük Chiorosti is és megölelte, megcsókolta Misurit. Az elnök kénvtelen volt felfüggeszteni az ülést a nagy láрма miatt. Szünet közben Misuri a miniszteri padok felé ment és üdvözlésül meghajította magát Mussolini előtt, majd hozzálépett és kérdezett tőle valamit, de a miniszterelnök ügyet sem vetett rá és elfordult. Misuri aztán a folyosóra ment ki, utána Chiorosti és még néhány szociáldemokrata képviselő. A fascisták a másik oldalról ugyanakkor kitódultak, nekiesték Misurinak, ököllel leütötték, úgy hogy végigterült a földön és félálult volt. Akkorára ott termettek a képviselőházi örök és a néhány szociáldemokrata képviselő segítségével bevitték egy bizottsági terembe Misurit.

Az aradi „Liga“ milliós hitelt kapott.

(Három év után törölt cégjegyzés. — Tárgyalás az aradi iparosok szindikátusával.)

Az egyik erdélyi lap azt az aradi értesítést közölte, hogy az aradi törvényszék cég hivatala megsemmisítette az aradi „Liga“ intellektuális beszerzési szövetkezetét. A hír nagy feltűnést keltett Aradon, mert a „Liga“ fogyasztási szövetkezet tagjai között ugyszólván az egész aradi középosztály szerepel, amely a piaci áraknál jóval mérsékeltebb árakon jutott hozzá a fogyasztási szövetkezet révén az összes közszükségletű cikkeihez. Egyesek azzal magyarázták a „Liga“ cégjegyzésének megsemmisítését, hogy a fogyasztási szövetkezet nem nacionalizáltak és a cégjegyzés törlése retorzióképpen következett be. Az Aradi Közlöny munkatársa, hogy meggyőződjék róla, mi igaz a szállongó hírekből, felkereste dr. Vadász Armandot, a „Liga“ intellektuális és tisztviselők fogyasztási szövetkezetének aradi alapítóját és vezetőjét, aki a következő információkat adta:

Három évvel ezelőtt alakult meg Aradon az „Intellektuális fogyasztási szövetkezet“ még a régi kereskedelmi törvény szabályai alapján. Mikor a szövetkezet működésének megkezdésére került volna a sor, kiderült, hogy külön miniszteri engedély és egyéb formalitás is szükséges a szövetkezet működéséhez. Akkoriban ebben az ügyben Bucurestiből Aradra utazott Panaitescu kereskedelmi miniszteri osztályfőnök és az ő utasítására az „Intellektuális fogyasztási szövetkezet“ alapítását abbahagytuk és megalapítottuk a most is működő „Liga“ intellektuális és tisztviselők fogyasztási szövetkezetét. Együttal kértük a régi cégjegyzés hivatalos megsemmisítését is, amely hosszas dalmas hivatalos eljárás után most — három esztendő múlva — következett be. Erről a voltaképpen működésbe sem lépett szövetkezet cégjegyzésének a törléséről emlékezett meg egy erdélyi lap olyan formában, hogy a cég hivatal a „Liga“ cégjegyzését törölte.

Elmondotta még dr. Vadász Armand, hogy a „Liga“ intellektuális és tisztviselők szövetkezte a felvirágzás stádiumában van és a fogyasztási szövetkezetek bucurestii központjától a napokban kapott 1 millió lei készpénz- és árutóljós számla-hitelt. Az ország fogyasztási szövetkezei ugyanis a törvény értelmében a bucurestii központnak van alárendelve és attól kapnak áru- és készpénzhitelt. A szövetkezet legalább három vaggon textil-, fűszer és egyéb árut szerez be egy-két héten belül és azt kedvezményes áron osztja majd ki tagjai között. A szövetkezetnek jelenleg Aradon 2600 saját és 1700 köztisztviselő tagja van,

azonkívül 5000 vasutas is hozzá tartozik, akiknek azonban saját fogyasztási szövetkezetük is működik. Most tárgyalások folynak arra nézve is, hogy az aradi iparosok szindikátusa testületileg csatlakozzék a „Liga“ fogyasztási szövetkezetéhez, amely az iparosokból alakult termelőosztályokat ellátja a szükséges hitellel, sőt termelvényeit át is venné és az egész országban terjesztené. A „Liga“ fogyasztási szövetkezetnek a régi királyságban 6000, Arad megyében 48 testvérszövetkeze működik és egész Erdély területén folyamatban van az újabb fiókok felállítása.

Zita exkirálynő

Ausztriában akar letelenedni (Az osztrák monarchista-pártok Habsburg-propagandája.)

Bécsből jelentik: A „New York World“ jelentése szerint Wanderberg színikazgató felajánlotta Zita exkirálynőnek, hogy szabadon használhatja néhai Ferenc József király ischli villáját és rendelkezhetik a szolgásközzel, ha Ausztria góliodoskodik a volt királynő eltartásáról.

Beavatott osztrák politikai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Zita el akarja hagyni Spanyolországot. Két akció folyik egyelőre egymással párhuzamosan. Az egyik arra irányul, hogy Zita exkirálynőnek megszerezze az engedélyt az Ausztriába való visszatérésre. A monarchista pártok már hosszabb ideje nagy propagandát fejtenek ki ennek érdekében és aláírásokat gyűjtene arra az indítványra, amely szerint népszavazással kell revidálni a Habsburg-család kiűzéséről szóló törvényt.

Azok a személyiségek, akik Ausztriában az exkirálynő magánjogi érdekeinek képviselésével meg vannak bízva, hír szerint, már intervenáltak is a kormánynál és kérték, hogy a kormány puhatolozzék, vajjon ez lehetséges-e és milyen hatással volna a külpolitikai helyzetre. Ha a Habsburgok kiűzését meg lehetne szüntetni, úgy Reichenaut fogják lakóhelyül ajánlani a királyi családnak. A Wartholz-villában már tatarozzák az 1918. óta árván maradt lakosztályokat.

Ezzel az akcióval egyidőben az exkirályi család az olasz kormánnyal is tárgyal. Félix és Xavér Ferenc pármái hercegek Rómában vannak, hogy elcserélik az Este-család villáját a híres florenzi gyémántokért. Ha ez a csere esetleg nem jönne létre, úgy Zita exkirályné Pia Nove-be költözik, a pármái hercegi család felsőlakosai pedig...

rint tehát még nincs véglegesen elhatározva, hogy Zita exkirályné föl fog letelepedni három kische-

melt lakása közül melyiket sikerül majd megkapnia.

Beszélgetés Vass Sándorral.

A világhírű zongoraművész Amerikáról és a magyar művészek turnéjáról.

Szerénység, közvetlenség, sem mi póz. Ezek jellemzik Vass Sándor zongoraművészt, akinek nagyságát talán legjobban bizonyítják modorának és megjelenésének egyszerű eszközei. Nem is eszközök ezek számára, mert természetes minden gesztusa, egyénisége nem is turné, hogy mesterségesen igyekezzék kellemes és érdekes lenni. Pedig, mint ember is kellemes, érdekes és értékes. Széles látókör, nagy műveltség, kitűnő társalgási képesség Vass Sándornak, az embernek a tulajdonai. Az igazi nagyok biztos ismertetőjele, hogy a hétköznap egyszerű munkájával sem éreztetik nagyságukat és nem is volnának erre képesek. Vass Sándor úgy fogadott, amikor ma délután édesapjának, dr. Vass Sándor orvosnak otthonában felkerestem, mint ha egy régen nem látott kedves vendég érkezett volna a házukhoz személyemben és minden kérdésemre élvezetes elbeszélő modorban válaszolt. Markáns vonású, keskeny és sápadt arcán a minden iránt való érdeklődés látszik.

Haza az Újvilágból.

— Egy hónapja sincsen még, hogy Newyorkból elindultam Európa felé, — mondotta Vass Sándor. — A Baltic American Line 12 ezer tonnás, minden komforttal be rendezett luxusgőzösén, a „Lituanian“-n utaztam és az ezen a hajón tett utazás annyira élvezetes volt, hogy augusztus 25-én ismét ezzel a hajóval hagyom el Európát. Koppenhágában szállottam partra, miután a „Lituanian“ dán hajó. Az amerikai utazás a mi leforgalmaink szerint elég drága, de dollárban nem nagy summát tesz ki az ára. A III. osztályon már 104 dollárért át lehet hajózni az újvilágba, míg a második osztály 135, az első pedig télen 225, nyáron 250 dollár az út. Én első osztályon jöttem, amely annyira kényelmes, hogy minden pénzt megér. Annál drágább az európai utazás. Legálább is számokban. Berlinből Budapestig két darab másodosztályú jegyért, amelyeket egy berlini metjetgyirodában vettem, 840.000 márkát fizettem.

Művészek Amerikában

— A művészek közül csak az első osztályúak helyzete kitűnő, a többiek nyomorognak. Amerika valamikor a régi békeosztendőkben minden európai művészért két kézzel kapott, de akkor még az európai ugynevezett elsőosztályú művészek nem nagyon igyekeztek Amerika felé, mert itt Európában épen olyan jó valutában, épen olyan jól honorálták őket, mint az Egyesült Államokban. Ma azonban

más a helyzet, ma már válogathat Amerika a legnagyobbak között, mert minden művész Amerika felé tekint és tódulnak is kifelé. A művészi honoráriumok skálája széles. 200 dollártól 2000 dollárig honorálják az elsőosztályúakat. Ezen felül csak Amerika beérkezett sztárjai kapnak. Ma kettő van ilyen. *Jeritza Mária* és *Saljapin*. Jeritza például 3000 dollárt kap egy koncertjéért. Különbözik minden attól függ, hogy milyen a manager befolyása, mennyi a pénze és milyen ügyes. Valamikor az amerikai kritikusok minden európai művész előtt meghajoltak, de a háború után Európa exportált a kritikusokból is, akik értenek is a művészethez és ezek ugyancsak megválogatják azokat, akiket elismernek. Jellemző, hogy az Amerikát járt magyar művészeknek sem ment olyan kitűnően, mint azt általában hiszik. *Fedák Sárinak* jól ment, mert az amerikai magyar publikum még a régi Fedák Sárin ismertte, aki a „Kukoricza Jancsi“ diadalra vitte. *Rátkai Mártonnak* azonban már olyan rosszul ment, hogy Fedák segítségére volt szüksége, hogy hazajuthasson.

A világtúró művésze.

— Őt esztendője, hogy nem hangversenyeztem Aradon. Utóljára *Telmányi Emillel* volt együttes koncertem. Azóta voltam Hollandiában, Dániában és a két skandináv államban. 1921-ben először mentem ki Amerikába, 1922-ben másodszor és most augusztusban harmadszor megyek. Amerikában koncerteztem Newyorktól Sanfranciscoig minden nagy városban. Három ízben *Enescuval*, a világhírű román hegedűművésszel együtt. Egyszer Baltimoreban és kétszer Newyorkban. Most aradi hangversenyem után Budapestre megyek, azután ha ott elintéztém dolgaimat, még egyszer hazajövök, de akkor már nem hangversenyezek. Azután elmegyek új állásomat elfoglalni a rochesteri zenei főiskolán. Rochester 350 ezer lakosú város az Ontario tó mellett és az Eastman által létesített zeneakadémia zeneileg Amerika legjelentősebb városává emelte, amelynek még Kaliforniából és Montánából jött növendékei is vannak.

A bucsu hangverseny.

— Még mint amerikai érdekeségről beszélhetek a radiotelefontól, amelyet Európában még alig ismernek. Amerikában már 5—6 dollárért lehet kapni egy ilyen szétszedhető készüléket. Össze kell állítani, azután meg kell venni azt a naponta megjelenő újságot, amely közli, hogy milyen hullám-

hosszra mit lehet hallgatni. Azután, akinek ilyen készüléke van, az ha otthon egyet csavar a készüléken, hallgathat szent beszédet vagy politikai szónoklatot, orgona művész játékát vagy zenekart.

Vass Sándor ma 39 éves és a világ egyik legnagyobb zenei főiskolájának professzora, amelyre három másik világhírű zongoraművész pályázatával szemben hívták meg anélkül, hogy pályázott volna. Szerdai bucsu hangversénye bizonyára életének egyik legszebb emléke lesz, mert szülővárosának közönsége méltó bucsut fog rendezni Arad város messzeszakadó világhírű fiának.

Balogh István.

HIREK.

Egyetemes zsinat.

(A pápa összehívta a keresztény főpapokat.)

Nagyjelentőségű híradás érkezik Rómából. A római katolikus egyház feje, XI. Pius pápa 1925-re egyetemes zsinatra hívta össze Rómába a keresztény egyházak főpapjait. Az utolsó egyetemes zsinat 1439-ben volt. Ezen a zsinaton azt akarták elérni, hogy a nyugati és keleti egyházak kibéküljenek és egyesüljenek. A nagy célt azonban nem sikerült elérni és az egyetemes zsinat idő előtt feloszlott. A porosz-francia háború megkezdése előtt a „rab“ IX. Pius pápa újból megkísérelte, hogy összehívja az egyetemes zsinatot. Az 1870-ben kitört porosz-francia háború azonban az akkori pápa fáradozását meghiusította. Most nemrég újabb fontos lépés történt. A legutóbbi konstantinápolyi ortodox zsinat többek között felhívást intézett a nyugati egyházhoz, hogy lépjen be a keresztény egyházak szövetségébe. Bizonyos, hogy XI. Pius pápa most erre a felhívásra válaszol azzal az elhatározással, hogy 1925-re Rómába összehívta a két nagy keresztény egyház főpapjait, számszerint kétezeröttszázat. A pápát ezuttal az a cél vezeti, hogy az egyetemes zsinaton olyan módokat találjanak, amelyek segítségével a két egyház közös érdekeit meg lehessen védeni.

— A tanári fizetéspótlék. Most érkezett meg Aradra a tanári kar fizetéspótlékát szabályozó miniszteri rendelkezés. A köztisztviselők részére a parlament ötszázmillió lelt szavazott meg és ebből az összegből a tanárok részére egy ötödéves korpótlékkal 350, két ötödéves korpótlékkal 550, három ötödéves korpótlékkal 800, négy ötödéves korpótlékkal 1000 lei fizetéspótlékot utaltak ki.

— Kinevezés. Criznic Jenőt, az aradi lakáshivatal volt titkárát az aradi törvényszékhez nevezték ki főtárgyalási jegyzőnek.

— Jelentkezzenek az idegen honossági tisztviselők. Az aradi állam-biztonsági hivatal felhívja azokat az idegen állampolgáru tisztviselőket, akik utlevéllel tartózkodnak Aradon és alkalmazást nyertek gyáraknál és kereskedelmi vállalatoknál, hogy összes irataikkal jelentkezzenek a szigoranca idegeneket ellenőrző hivatalnál Demsoorean kommisszárnál.

— Görögök inzultáltak a konstantinápolyi patriárkát. Londonból jelentik: A Times jelentéi Konstantinápolyból: Kétszáz görög behatolt az ökümeniai patriarcha palotájába. bántalmazta a patriárchát és követelte lemondását. A támadókat francia és török katonák verték szét.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adóketőbizottságok holnap, szerdán a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. a Faurilor (Kovács) utcában, a II. a Tutunului (Dohány) utcában, a III. a Radnai uton a 4. számtól a páros oldalon fölfelé, a IV. a Consistorului (Batthyány) utcában a 2. számú Szántay házban, s azután a páratlan oldalon a 7. számtól a 15. számú házig, az V. a Saguna (Varjassy Lajos) utcában a 131. számtól a páratlan és a 172. számtól a páros oldalon, a VI. a Dozoftei (Rövid) utcában és a Metianu (Forray) utcában, a VII. a Nicu Filipescu (Flórián) utcában a 23. számtól fölfelé, a VIII. a Spiru Gheorghe (Akác) utcában és ennek befejezése után a Berindariu (Árok) utcában, a IX. a Sava Raicu (György) utcában a páratlan oldalon.

— Összehívták az ügyvédi kamara közgyűlését. Dr. Moldován Silvius törvényszéki elnök az aradi ügyvédi kamara újjáalakuló közgyűlését június hó 24-re hívta össze. A közgyűlést, amelyet formahiba miatt már többször elhalasztottak, dr. Moldován elnöke alatt okvetlen megtartják. Ugyanekkor választják meg a vezetőséget is, amely az ügyvédi törvény szerint egy dékánból és öt választmányi tagból fog állani.

— Adományok. A leégett radnai templom újjáépítése javára 50, az oltásnál mártírhaltált halt Schik tűzoltó hátramaradottjai részére szintén 50 leit küldött be az Aradi Közlöny kiadóhivatalához dr. Karácsonyi Sándor pecicai (pecskai) ügyvéd.

— Az aradi droguisták szövetsége. Abból a nagy társadalmi szervezkedésből, amely minden társadalmi osztályt akcióra bírt már, az aradi droguisták is kivették részüket. Erdély legtöbb városában már rég megalakították szervezetüket s most Aradon is megalakult az Erdélyi és Bánati Droguista Szövetség helyi kamarája. Az aradi droguisták csatlakoztak ezáltal ahhoz a nagy akcióhoz, amely a droguista-szakma régi nivójának a fenntartását tüzte ki célul s ennek az eléréseért memorandumot fognak a kormányhoz terjeszteni, amelyben sérelmeik orvoslását s régi jogaik tisztelgésben tartását követelik. A közel jövőben Cluj (Koloszvárt) országos kongresszust fognak tartani a droguisták, amelyen Aradot Ordelt László elnök és Lázár Jenő főtitkár fogják képviselni s ennek a határozatait az ókirályságbeli droguistákkal is elfogadják fogadtatni, hogy akciójuknak a sikerét ezáltal is biztosítsák.

— Tanulmányi kirándulás. Az aradi Ghiba Birta leányliceum szombaton, június 9-én egésznapos tanulmányi kirándulást rendez, amely alkalommal a béli üveggyárat tekintik meg tanáraik vezetésével. az intézet növendékei.

— Aki megsértette háztulajdonosa becsületét. Zih József járásbíró ma 800 lei pénzbüntetésre ítélte Popa Liviusz aradi lakost, aki háztulajdonosát, Oláriu Jusztint becsületében súlyosan megsértette.

— **Temetés.** Kedden délután temették el nagy részvét mellett ifj. Szücs Mihály nyomdatulajdonost. A temetésen megjelentek az aradi nyomdatulajdonosok és a nyomdai munkások. A gyászszertartást Csécsi Imre református lelkész végezte, aki megható gyászbeszédet mondott. A nyomdai munkások nevében Gruber Imre bucsuztatta el az elhunytat, majd a Gutenberg-dalkör gyászdalt énekelt. A hatalmas gyászmenet egy percig megállt az elhunytak a román épületben levő nyomdája előtt és a gyász jeléül ekkor a román templom harangjai megszólaltak.

— **A Szociális Missziótársulat** aradi szervezete f. hó 10-én, vasárnap d. u. 5 órakor tartja a város háza dísztermében közgyűlését. Előadó: Szilágyi Dózsa. A tagokat és érdeklődőket ezúton hívja meg az elnökség.

— **Nyári zivatar Aradon.** Arad fölött tegnap éjszaka hatalmas zivatar huzódott végig. A viharfelhők északkelet felől vonultak át Aradmegyén és Aradon éjfél tájban sűrű menydörgés és villámlás között megeredt az eső. A zivatar éjjeli három óra tájban és ma délután is megismétlődött és kiadós, meleg eső áztatta a korai kánikulától alaposan kiszáradt földeket. Szakértők szerint a tegnapi és mai esőzések kedvező hatással voltak a vetésekre és főként a kukoricára, amelynek fejlődését a szárazság meggátolta. Arad körül több helyen lecsapott a villám, de Aradon a villámcsapások semmi kárt sem okoztak.

— **Dr. Pártos orvosi működését** Herkulesfürdőben újból megkezdte.

— **Gólya kepel a doorní kastély felett?** Londonból jelentik: Több ottani lap Hollandiából magánúton érkezett hírek nyomán azt a hírt közli, hogy Hermina „császárné”, Vilmos ex-császár hitvese örvendetes családi eseményre néz. Miután azonban ugyancsak Londonból jelentették több ízben azt a hírt is, hogy az ex-császárt otthagya a felesége és ez a hír nem bizonyult valósnak, egvelőre a doorní gólyáról is az a véleményünk, hogy inkább csak — kacsá.

— **Vas Sándorról,** aki ma este tartja bucsuhangversenvét szülővárosától, az amerikai „Evening Gazette” a következőképpen ír: „Vas Sándor művésze olyan kristálytisza és nemes, mint egy értékes drágakő, melyet csak platinába lehet foglalni.” A világhírt szerzett művész hangversenye iránt — dacára a szezon előrehaladottságának — igen nagy az érdeklődés. Jegyek korlátolt számban még kaphatók Scherhag kézimunkakereskedésében, a fennmaradó jegyeket az esti jegypénztár fogja árusítani.

— **Vallási felkelés Mexikóban.** Mexikóból jelentik: Az a törvény, amely numerus claususú mond ki a lekipásztorkodó papságra, Durangóban vallási felkelést keltett. Háromezer ember megtámadta a tartományi főnökség palotáját. A rendőrséget fegyveres összeütközés után lefegyverezték. A további vérontás elkerülése végett szövetségi csapatokat vontak össze.

— **A Központi étterem kerthelyiségében** nagy közönség gyönyörködik esténként a világhírű tánc attrakciókban. Belépő-díj nincs. Rendes éttermi árak

— **Három millió érkezett a posta-utalványok kifizetésére.** Az aradi postaigazgatósághoz a bucaresti vezérigazgatóságtól ma három millió lei érkezett az utalványok kifizetésére. Mint ismeretes, az aradi postahivatal hosszabb idő óta nem tudott eleget tenni az utalványok kifizetésének, mert felsőbb helyről érkezett rendelt utasította az aradi postahivatal főnökét, hogy az Aradra érkezett pénzmennyiséget szolgáltatassa be az adóhivatalba. A vezérigazgatóságtól érkezett hárommillió elegendő arra, hogy a kifizetésre váró postautalványokat rendezék és mivel a postahivatalnak a pénz készletet többet nem kell az adóhivatalba beszolgáltatni, remélhető, hogy többé a postautalványok kifizetése elé nem górdulnak akadályok.

— **Dr. Kertész Miksa** ravatalára szánt koszoru megváltása címén dr. Fischer Jenő az aradi Anyavédő Egyesület javára 300 leit adományozott.

— **Duse Londonban.** Londonból jelentik: Duse Eleonora, aki színpadra történt visszatérése után most kezdi meg külföldi körutját. Londonba érkezett, ahol nagyszerű fogadtatásban részesítették. A pályaudvaron üdvözlésére megjelentek az összes londoni színházak képviselői. Ellen Terry, a legnagyobb élő angol drámai színművésznő, aki gyöngékedik, egy helyettesét küldte ki a pályaudvarra pompás bokrétaival. A nagy olasz tragika még ezenkívül is sok csokrot kapott, még pedig valamennyit színésznőktől. Miután sem Sarah Bernhardtnek, sem más művésznőnek sohasem volt Londonban ilyen fogadtatásban része, úgy látszik, hogy az angol olasz megértés a színművészet terén is tünnetes módon domborodik ki. Duse június 7-én lép fel először beismerik „Atenger asszonya” című színművében, azonkívül több Shakespeare-darabban is fog szerepelni.

— **Pör a ki nem adott kaucióért.** Hartmann Samu ócskavaskereskedő ma polgári pert indított a város ellen. 1917-ben Hartmannak negyvenkilencezer leit kellett kaucióképen lefizetni a városi pénztárba, amit azonban a mai napig nem fizettek vissza. A keresetben a károsult 24 ezer 500 leit megítélését kéri az összeg 6 százalékos kamataival.

— **Mi megbízható?** Szakértők megállapították, hogy Olla gummi az egyedül megbízható óvszer.

Mulatságok.

— **Művészautogramm.** Mindenki kap az aradi színészek vasárnapi parkünnepélyén, a színház kedvenc és szeretett színészei és művésznői külön sátrakban állanak a közönség rendelkezésére, hogy bárki kívánságára autogrammot adjanak. A parkünnepély az idei nyári szezon szenzációja lesz. Minden elképzelhető tarkaság, nyílt színpad, utcai énekek, líkórsátor, tombola, cigányzene, színházi zene fogja szórakoztatni Arad közönségét. A sátrak mellett a kitűnő zene hangjainál Horváth Mici, Halmos Mici, Balogh Böske, Várady Margit és a többi elsőrangú művész énekel. Várady Margit sátrában este hat órakor Barics Gyula magyar szólókat, este nyolc órakor Sirian baritonista román dalokat énekel. A rulett szintén egyik legkellemesebb szórakoztatója lesz a parkünnepélynek, amelynek rendezésében az aradi társadalom vezetői is részt vesznek.

Kibővítik a kurticsi határállomást.

— **Modern vasúti állomás. — Készen vannak a tervek. —**

Az új országhatárok több kisebb község jelentőségét emelték fel nagy mértékben azért, hogy a határ közelükben húzódik el és mint határállomások fontos vámállomásokká váltak. Aradmegyében Kurtics (Kürtös) állomása bizonyult szűknek, bár egy év óta több kisebb épületet emeltek a pályaudvaron és mögötte a községben egy egész új utcásor épült és állandóan folynak újabb építkezések. A vasútállomás kibővítéséről, sőt teljes újjáépítéséről is már több ízben volt szó, de a rendszeres építkezés immár évek óta elmaradt. Kisebb földszintes házakat az állomásépülettől jobbra, balra és mögötte már többet felépítettek, de az építkezés oly rendezetlenül történt, hogy az újonnan emelt és inkább csak átmeneti jellegű, ideiglenes kisebb épületeket legközelebb, ha az újabb építkezések befejeződtek, valamennyit lebontják.

A vasutigazgatóság építészeti osztályánál már készen állanak a kurticsi új vasútállomás tervei és az építkezésre szükséges összeget is jóváhagyta már a közle-

desügyi minisztérium. A tervek szerint a mai állomásépületen túl, a mai raktárhelyiségek helyén épül fel a modern emeletes új állomásépület, amely mellé raktárakat, vámhivatalt és az összes szükséges határállomási berendezkedést is felépítik. Az illetékes körök mintaállomást akarnak létesíteni Kurticson, amely úgy külső kivitelű mint belső kényelem tekintetében az első pillanatban kedvezően befolyásolja a Romániába lépő idegent. Erre a mai állomás és a körülötte emelt épületek természetesen teljesen alkalmatlanok. Az egész építkezésből csupán az építkezés megkezdésének ideje bizonytalan még. Nem lehetetlen, hogy az előzetes tárgyalások anynyira kitolják az építkezés megkezdésének idejét, hogy csak a tél kezdetén foghatnak hozzá a tervek megvalósításához. A legújabb épületeket is télen építették az elmúlt évben. Mindenesetre a tervek és az elhatározás már teljesen készen állanak és a jövő esztendőre már bizonyosan felépül a modern kurticsi állomás.

Báró Jósika temetése.

(A Magyar Párt vezérének végtisztessége.)

Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Ma reggel 7 órakor szállították át báró Jósika Samunak, a romániai Magyar Párt elhunyt elnökének holttestét az Unio-utcai családi házból a kegyesrendi templomba. Már jóval a gyászszertartás megkezdése előtt beláthatatlan tömeg lepte el a templom előtti teret. Tizenegy óra előtt néhány perccel jelentek meg a koszorus kocsi számtalan koszorúval megterhelten. Koszorkukat küldöttek: báró Jósika Rozál, báró Bornemissza Tivadár, báró Zeyk Józsefné, báró Jósika Ágnes, Lajos, Gábor és Mária, gróf Wesselényi Miklósné, gróf Bethlen Györgyné, báró Bánffy János, gróf Bethlen Pál és családja és még számosan. A ravatal körül a család tagjai, a báró Bánffy, báró Rudnyánszky, gróf Nemess, báró Beldy, a báró Bornemissza és a gróf Teleky-családok számos tagja állottak. A Magyar Párt képviselőiben Ugron István jelent meg. A megjelentek között volt még Petala tábornok hadtestnarancsnok hadsegédével. Goodwin angol konzul és a cluji (kolozsvári) diplomáciai testület számos tagja. Pontosan 11 órakor kezdődött a gyászszertartás, amelyet Hirschler pápai prelátus végzett fényes papi segédlettel. A Magyar Párt nevében Macskássy Pál és dr. Grandpierre Emil mondtak bucsuztató beszédet. Majd az elhunyt szorosán vett barátai vállukra emelték a koporsót és ők vitték a báró Jósika-család kriptájáig, ahol beszterelés után egy hatalmas márvánnyal zárták el báró Jósika Samu nyughelyét. A temetési szertartás tartama alatt és a temetőben a cluji ipartestület dalárdája énekelte gyászdalokat.

Irodalom, művészet.

* Az aradi nyári szinkör heti műsora. Szerdán: Tatárjárás. Barics Gyula és Gyöző Alfréd vendégfelléptével. Csütörtök: Sárga nagyur, Szivartüzek. Bemutató előadás. Péntek: Sárga nagyur, Szivartüzek. Szombat: Varázskeringő. Vasárnap este: Arendás zsidó. Barics Gyula és Gyöző Alfréd felléptével.

* A nyári színház nagy szenzációja. Kardos Andor és Csányi Mátyás remekműve, a Sárga nagyur, a színészek nagy lelkesedése mellett, egyike lesz a legszebb produkcióknak, amit színházi raffiniában, érdekességekben mélyen járó drámai hatásokban és mégis poétikus emelkedettségben fölépíteni lehetett. A Sárga nagyurat a „Szivartüzek” című Grande-guinol, igen nagyhatású drámája Kardos Andornak, az illusztris szerzőnek, előz meg. Csütörtökön, a hó hetedikén lesz a nagyszabású bemutató előadás.

* Ó holdas este, a Tatárjárás gyönyörű szép áriáját szerdán este Barics Gyula énekl. A szerda esti Tatárjárás előadásának egy másik kedves vendége is van: Wallerstein hadnagyot Gyöző Alfréd alakítja.

* A Varázskeringő szép melódia csendülnek fel szombat este az aradi nyári szinkörben: az operett-együttes ismét fölleveníti ezt az értékes operettet.

Fürdőre utazók jó olvasni valót találnak Kelet hírlapjában.

Kandia

legfinomabb osokoládé desszertjei Yvonne Osmana

„Aranydollár” most kerültek forgalomba. Darabonként is kaphatók. Mindenütt csakis ezeket kérje. 11-18754

Közgazdaság.

Párisban 8.35 a leu.

A mai párisi előtözsde 8.35-ös árfolyamon jegyezte a leut. alig 5 centimes árral olcsóbban a leu legutóbbi emelkedésekor elért árfolyamnál. Ez a párisi ár korántsem jelenti azt az értéknívót, mint a legutóbbi 8.40-es jegyzés. A francia frank értéke néhány nap óta csökken és részben ezért emelkedik a leu Párisban ilyen rohamosnak látszó mértékben. A leu kisebb arányokban, de tartósan emelkedik és Zürichi paritása ismét eléri a három frankot. A francia frank csökkenő irányzata a mai zürichi zárlatnál megtört, a frank egész kismértékű emelkedése bizonytalanná tette áralakulására nézve a kombinációt. A szerb valuta ma ismét erőteljesen előretört. A dinár emelkedésének okát a Blaira-féle kölcsön második részletének folyósításával hozzák összefüggésbe.

Aradi valutaárak. (Június 5.) Francia frank 13, svájci frank 34.50, dollár 193, dinár 2.10, szokol 5.85, márka 38, lira 9, angol font 880, magyarkorona 0.325, osztrák korona 0.0029. — Kifizetések: Budapest külföldi 28, belföldi 35, Bécs 370, Berlin 28, Prága 5.80, Zürichi 34.50, Milano 9.35, Páris 12.80, Belgrád 2.20, London 890, Newyork 192.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Június 5.) Kifizetések: Páris 12.30, Berlin 0.0026.50, London 895, Milano 9.05, Newyork 192, Zürichi 35.25, Bécs 0.002850, Prága 5.70, Budapest 0.425. — Valuták: Napoleon 700, márka 0.0040, léva 1.40, török lira 1.10, angol font 890, francia frank 13.20, svájci frank 34.50, lira 9, drachma 2.80, dinár 2.05, dollár 193, lengyel márka 0.0040, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.00425, szokol 6.

Zürichi nyitás. (Június 5.) Berlin 0.0075, Newyork 554, London 2563, Páris 35.55, Milano 25.5250, Prága 16.60, Budapest 0.1025, Varsó 0.0078, Bécs 0.0078, bélyegzett 0.0078.

Zürichi zárlat. (Június 5.) Berlin 0.0088, Amsterdam 217.30, Newyork 554.25, London 2563, Páris 35.60, Milano 25.55, Prága 16.50, Budapest 0.1025, Belgrád 6.90, Varsó 0.0098, Bécs 0.00781250, bélyegzett 0.007825.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Június 5.) Napoleon 19100, Amsterdam 2067—2163, Belgrád 65.50—67.50, Berlin 0.09—9.60, márka 0.0950—1050, Bucuresti 28—30, lei 28.50—30.50, London 24370—24970, angol font 24390—24990, Milano 2.43—2.53, Newyork 5265—5415, Páris 338—348, francia frank 343—353, Prága-szokol 157.50—163.50, Varsó-lengyel márka 0.0930—10.20, Bécs-osztrák korona 0.0748—7.85, Zürich 950—980, svájci frank 950—985.

— Az „Agronomul” Általános Biztosító R. T. folyó évi június hó 5-én tartotta első rendes közgyűlését. A közgyűlésen Gróza Péter elnök távollétében Kintzig János alnök elnökölt. Leölkes Béla vezérigazgató felolvasott jelentését a közgyűlés egyhanguan és meglepedésel vette tudomásul. A megüresedett igazgatósági tagságra dr. Ávramescu Vazul volt törvényszéki elnököt, volt prefektust választották meg. A

felügyelő bizottság tagjai lettek: Gritta Ovidiu rendőrprefekius, Popa Constantin gazdasági tanácsos, Alföldi Pál, a Vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója, Gebhardt Domokos, a G. B. Sz. igazgatója, Török Bálint, az E. G. E. titkára, Gyárfás Elemér bankigazgató, dr. Buschmann András lippai közjegyző.

Egyéves nászut.

(Charlie Chaplin és Pola Negri luxus-jachton bejárnak a világot.)

Még ebben az évben, október végén vagy november elején, valóra válik a mozivilágban olyan régen várt esemény, hogy Charlie Chaplin oltárhöz vezeti Pola Negrit. A két szerelmes hosszú küzdelem után jutott el ehhez a boldog állomáshoz, mert a filmgyár, amelynek kötelékébe Pola Negri tartozott, Körömszakádtáig elvezte eddig, hogy a híres filmdiva újból házasságra lépjen. Most végre engedett merev álláspontjából a gyár és beleegyezett abba, hogy Pola Negri ez év végén megtarthassa esküvőjét. De gondoskodott arról is, hogy kiengedje a gyár vezérigazgatójára dúszogó szerelmeseket. Pola Negrinek egy éves szabadságot adott. De nem elégedett meg ezzel sem, hanem lehetővé tette, hogy olyan nászutat tehessenek, amilyent még egy szerelmes pár sem tett ezen a földön.

Az esküvő napján a los-angelesi kikötőben egy luxusjacht fogja várni a fiatal párt. A harmincnégy főből álló személyzet ünnepi ruhában áll majd sorfalat a felvirágozott hajón, amikor a fiatal asszony bevonul, az egész világ kedvencének, Charlie Chaplinnek karján, hogy végigutazza vele az egész világot. Hogy a hosszú ut alatt ne unják magukat, díszes társaság fogja elkísérni őket. Velük utaznak Mary Pickford és férje, Douglas Fairbanks, Jackie Pickford és felesége Mary Minter. Ott lesznek, az akkor már ugyancsak férj és feleség, Josef Schildkraut és Lillian Gish. A rendezőket Lubits Ernő, az operatőröket Max Rosher fogja képviselni a nászuton. Összesen körülbelül husz-huszonégy vendég fog utazni a pazar kényelemmel berendezett jachton. Az eddigi tervek szerint a fiatal pár beutazza az egész világot és Európa minden államának fővárosát meglátogatja. Ha ezekben a városokban történetesen olyan filmet adnak, amelyben közülük valaki szerepel, személyesen is fel fognak lépni a film keretében.

Kiadóhivatali üzenet.

Külföldi t. előfizetőinket értesítjük, hogy a hírlapok 1 lei 20 bani bélyeggel vannak ellátva, így azok megportóztatása ezután jogtalan.

Új könyvek.

** Keleti Sándor: Proféták utján címmel verses kötetet adott ki. A 17 éves fiatalember versei rögtön elárulják, hogy Ady hatása alatt áll. Olvasója és bámulója az „Ady gögnek”, ami nála „Keleti-gög”, erősen érzik rajta a vallása és faja szeretete és csodálata. (Keleti Sándor erősen zsidóizű verseket farag.) Nem affektál dekademiát: őszinte, furcsa vegyülete a modernségnek, a pajzanságnak és a hitének. Legjobb erőssége talán a szerelmes versei. Az Élet, a legragyogóbb Élet füti az írásait: tiszta, meleg és napsugaras 17 éves fiu írása, aki még nem ölelt soha, amint ő is mondja egyik versében. — Talán ha a Más Életet látni fogja, amit diákszeme nem láthatott még és jobban kifejődik benne a stilizáló művész, amikor a szavai nem hatnak a kalapács kemény zenéjével, amikor érettebb muzsikát énekel, akkor élvezni fogják. Mindenesetre akar és hogy ezek a mai írásai milyen értéket jelentettek, majd később tudjuk meg, amikor tul lesz az akaráson és a 17 éven.

Mozi.

* Talán még soha, de soha nem került vetítésre olyan bájos, kedves, megejtően szép filmjáték, mint amelyet most mutat az Apolló. A csudás magyar filmet, a Sugárkát napról-napra, előadásról-előadásra fokozódó érdeklődés, tetszés és szeretet kíséri. A Sugárka címszerepét a maga bájos egyéniségének mindent lebilincselő varázsával a legkitünőbb magyar filmprimadonna, Lóth Ilka játsza, míg partnerét Vándory Gusztáv személyesíti. A többi szerepeket Szarvassy László, Mild Anna és Mészáros Gyula játsza a Sugárkában, amely már csak szerdán látható az Apollóban.

•••••

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel

Cenzurat:

IOAN NICHIN.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat.

Nevemmel kapcsolatosan tegnap megjelent ama közleményre, mely szerint Asztalos Sándor ellenem szölvételtől kifolyólag bünygyi feljelentést tett csalás és sikkasztás miatt, méltatlanul, egyéni reputációm megóvása végett az olvasó közönség tájékoztatása céljából a következőket ismertetem: Asztalos Sándor tényleg vásárolt 250.000 leiert szölvét, de ebből 150.000 leit fizetett ki csupán. A hátralékos 100.000 leit 1 év után 6 százalékos kamatokkal tartozik kifizetni. Enniben a tényállás talán Asztalos Sándor azután beült az ingatlanba, azt kezeli, használja és élvezi hónapok óta, vagyis birtokban ül. Ezt azonban már elmulasztotta előadni. A telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirat kiadása iránt hozzám nem jött el, sőt a szerződés kiállítását előadta, mert kijelentése szerint a csaknem 19.000 lei illetékfizetésre nem állott rendelkezésére. Miután az ügyet én sem akartam függőben tartani, ajánlom levélben felhívtam a szerződés-kötésre és 100.000 lei követeléseim biztosítására. Ezen előz-

mények után értesültem a lapokból Asztalos Sándor eljárásáról. Az ismertett tényállásból bárki minden jogászai képzettség nélkül megítélheti, hogy büntető természetű jelenség az egész ügyben nincsen, de még polgári vitás kérdés sem, hiszen én magam sürgettem és sürgetem a telekkönyvi átírást, hogy 100.000 leiem biztosítva legyen, miután Asztalos benne ül birtokomban és használja azt. Természetesen Asztalos Sándornak a büntető bíróságnál kell majd felelnie eljárásáért, amellyel értetlenül bemocskolt és e végből a büntető eljárást ellene folyamamba teszem. Tisztelettel: Vas Sándor.

Értesítés!

Értesítjük t. üzletfeleinket, hogy az Aradon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 41. szám alatt létezett „Nagy Lajos és Társa nemzetközi szállítási és elvámolási vállalat”, mint aradi cég megszűnt és No. V. F. sec. 197—2—923. számú végzésel 1923. május 20-ik napjával cégjegyzékből törölletett. E naptól fogva tehát senki nem jogosított a céget jegyezni, sem annak nyomtatványait, bélyegzőit, vagy cégtábláit használni. A cég függőben levő ügyeinek kizárólag saját nevében leendő lebonyolítását Hertz Vilmos ur aradi lakos, volt cégtárs vállalta magára.

Nagy Lajos és Társa. Arad.

Közöljük t. üzletfeleinkkel, hogy kétegyházai házunk változatlanul tovább fennáll. 13142

Nagy Lajos és Társa Kétegyháza.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, ismerősöknek és jóbarátoknak, különösen a volt tanárúrnóknak és volt osztálytársúrnóknak, kik felajánlottak nekünk leányunk

Juliskának

végtesztosszágán személyes megjelenésükkel nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják hálás köszönetünket.

13840

Gellén Ferenc és családja.

Komoly bélyeggyűjtők!

Azonnal fizessenek elő az egyetlen nívós magyar bélyeggyűjtő a „Philatellára” előfizetési ár: 100.— lei. Mutatványszám (bélyegajándékkal) 10.— lei. „Philatella” Uzhorod—Ungvár C. S. R.

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő börtök (mitesser) pattanások, arcvörösség, májoltok és arcbró minden tisztatlansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és vegyszeti gyár: Arad, Micalaca. Budapesten Bertalan-utca 26. Margit crème gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonlított utánszóktól. 13891

Egy próbavásárlás elegendő

és meggyőződik, hogy legolcsóbban harisnyát, gyermek és férfi zockent, tricó árut, keztűt, szalagokat, csipkefelét és az összes szabókellékeket a mai napon MEGNYILT

Bogyó A.

rövidáru-, kötött- és szövött üzletben szeresheti be. Str. Eminescu 7. (Deák F.-u.) Folyó hó 15-ig az igen tisztelt vevőimet még külön 5% engedményben részesíttem.

Aradon kap-
tatók üzletem-
ben iriss

tejtermékek:

u. m.: túró, tejföl, almás, kó-
vaj stb. — Ugyiszintén az Ot-
venesi aradalomból beszállított

tejre

elkőgy-
rét el-
fogadok.

Ioan Kozma

fűszer- és csemege kereskedés
Arad, Str. Iosif Vulcan No. 1.
(a főpostával szemben.) 3187

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak sze-
rint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 1,50 lel.

Vastagabb betűvel 3.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szava-
kat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig ve-
szünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni
A legkisebb hirdetés ára 10 szölg
15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szö-
vegét, amelyik tartalmánál fogva ere-
deti alakjában nem közölhető, megvál-
toztassa.

Levelezés.

„VÁLTOZATOS” JELIGÉRE LEVELE
VAN A KIADÓBAN. 3181

Alkalmazás.

FIUK ÉS FÉRFIAK KÖNNYŰ MUNKA-
RA AZONNAL FELVÉTELNEK. CIM
CENTRAL HIRDETŐJÉBEN. 13841

BORPINCÉBEN jártas pincemunkás áru
kihordónak felvétetik. Cim a kiadóhiva-
talan. 3054

ÜGYES rőfös kereskedő segéd jó fi-
zéssel vidéki üzletbe keresetetik. Cim a
kiadóban. 3125

FÜSZER engrossista segéd keresetetik
azonnali belépésre Ehrentfeldhez. Ugyan-
az egy lóra való istállót is keres. 3140

ÁLLANDÓ ALKALMAZÁS. Munkás és
gyermekruhák varrását értő nők és ké-
zimunkás leányok felvételnék Strada
Puscasilor (Lövész-utca) 5c) alatt. 3143

MEGBIZHATÓ vaskereskedő segéd
azonnali belépésre keresetetik. Cim a ki-
adóhivatalban. 3159

GYAKORNOKOT azonnali belépésre ke-
resnek Szűcs Pál, Arad Bulev. Carol
(Erzsébet-körút) 37. 13142

ELSŐRENDŰ HIMZÓNOK felvételnék
„Femina” kézimunka szalon Bulev. Re-
gina Maria 21. 3164

DEUTSCHES älteres fräulein sucht
Stelle zu größeren Kindern. Adresse an
die Administration. 3178

AZ ÁRVAHÁZBAN mosónő keresetetik.
Str. Viceni Babes (Kiss Ernő-utca) 4.
3174

SZOPTATÓS DADA uriházhoz. vidékre
is ajánlkozik, ahová gyermekét is elvi-
neli. Cim a kiadóban. 3182

HÁZIKISASSZONYNAK elmennék, hol
egy leány segítségével a háztartás ve-
zetését elvállalnám. Cim Kelet hírlap-
iroda. 13143

KIFUTÓ FIU felvétetik Meer festék-
üzlet. 13142

JOBBA nő, aki német és magyarul be-
szél, gyermek mellé, vagy házikisasz-
szonyinak ajánlkozik. Cimet Wallinger
hirdetőjébe kérek. 13265

EGY TANULÓ és egy kiutófiu felvéte-
tik. Pax-buffet Piața Avram Iancu (Sza-
badság-tér.) 3185

KERESÜNK azonnali belépésre egy ki-
futó-leányt. Aradi Vasipari R.-T. Arad.
13840

Lakás.

KÉTSZOBÁS LAKÁST keresek. Aján-
latokat „Jól fizetek” jeligére a kiadóhi-
vatalba kérek. 3171

EGYSZOBÁS utcai lakásomat elcserél-
ném hasonlóval. Strada Doamna Purgly
Lajosné-utca 212. Nagyné. 3173

HÁROM SZOBÁS azonnal átadható lak-
ás, két szobás irodahelyiség kiadó.
40.000 Lei kölcsönt ad Mentor-iroda,
Strada Eminescu gör. kath. épület. 3186

Vétel és eladás.

UJDONSÁGOK érkeztek: Grenadínok
és Lybertikben. Mosó voál ujdonság 38
Leil Strasser divatruházában. 3051

PLÜSCH ebédlő divány, 2 ajtós kö-
ményfa szekrények, consal asztal már-
vánnyal, székek, fotel, vasmosdó, régi
képek, futó szőnyeg, csipke függöny,
étkező- és kávék szerviz, babakelengye,
férfi ruhák, kézimunkák, fehérneműk,
goblein képek, ingaóra, stb. eladó. Str.
Consistorului 12. (Bathány-utca 23.)
I. emelet jobb. 1000

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket,
bélvegyűjteményeket, festményeket és
hegedűket a legmagasabb áron. Ker-
pel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kö-
tetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385.
13629

HASZNÁLT pezsgős és mindenféle hét-
decis üvegeket veszünk „Flora” likör-
gyár Str. Metianu No. 1. (Forray-utca.)
3149

HALÁSZ HORGOK, botok, műlegyek
kaphatók Kochnál. Strada Eminescu
(Deák Ferenc-utca.) 3156

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKIN-
TETTEL sürgősen keresünk antik buto-
rokat, perzsa szőnyegeket, festménye-
ket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán
tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös
munkákat. Vidéki meghívásra kituzunk.
Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota.
13573

NYERSBORKÖVET veszék min-
den mennyiségben Irom Árnokd Arad
Str Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-
utca) 39 sz. 10635

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kala-
pok olcsón. Posch divatüzletben Strada
Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók.
1900

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyege-
ket, egész gyűjteményeket a legmag-
sabb áron vásárol a Salon Artistique
Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-
palota.) 11895

URISZOBÁ vadonatú eladó. Salon Ar-
tistique Fischer Eliz-palota. 13576

ÖTVEN HL. finom szilva pálinka eladó.
Sziffert József Butoni 41. szám. Aradm.
3176

ÜRES PALACKOKAT állandóan vesz
Korányi csemege, Bohus-palota. 13840

13755

Folyékony gyümölcs-cukor

cukorszirup hordóban vagy más tartányokban, mézeskalá-
esosok, likörgyárosok, cukrászdák, továbbá
frissítőitalkészítőknek stb. igen előnyös, lé-
nyegesen olcsóbb mint a cukor. Kapható:

Zamfirescu Bonbon és Biscuitgyár R. T. Timisoara.

Műmalomépület.

Kérjen mintát és ajánlatot.

ERSTE DONAU-DAMPFSCHIFFFAHRTS-GESELLSCHAFT D. D. S. G.

EXPRESS-PERSONENVERKEHR

mit Expressgüter beförderung zwischen

Wien-Bratislava-Budapest-Beograd-Orsova-Lom Rustschuk-Giurgiu

mit erster Fahrt von Wien nach Giurgiu am 28. Mai 1923.

„ „ „ „ Giurgiu nach Wien am 28. Mai 1923.

I. und II. Platz.

Der Verkehr wird von den neusten Luxusdampfern besorgt

AUSZUG aus dem FAHRPLAN:

T a l f a h r t:

ab Wien	Mittwoch	und	Sonntag	7.00 Uhr
an Beograd	Donnerstag	„	Montag	19,00 „
ab Beograd	Freitag	„	Dienstag	4,00 „
an Orsova	Freitag	„	Dienstag	13,20 „
ab Giurgiu	Samstag	„	Mittwoch	10,40 „

B e r g f a h r t:

ab Giurgiu	Donnerstag	und	Montag	5,00 Uhr
an Orsova	Freitag	„	Dienstag	9,00 „
ab Beograd	Freitag	„	Dienstag	22,30 „
an Budapest	Sonntag	„	Donnerstag	14,80 „
an Bratislava	Montag	„	Freitag	9,00 „
an Wien	Montag	„	Freitag	14,80 „

Auskünfte erteilen:

die Generalvertretung der DDSG in Bukarest

103, Calea Victoriei, 103.

casuta postala 249.

Telephon 39 51.

und die Agentien der DDSG in Giurgiu und Orsova.

3141

ELADÓ kettő nagy hatos Umrath gép-
lógarnitúra felszereléssel, egyik magán-
járó. Farkas Gyula Tárnova. 3179

TELJESEN új, elegáns fürdőszoba be-
rendezés összes ólomcsövekkel, 4-es
vaskassza olcsón eladó. Uranus. főpos-
tával szemben. 13902

PLÜSCH ebédlőszőnyeg 3x4 méteres
eladó. Uranus, főpostával szemben.
13902

HATOS Nicholson cseplőgép szekrény-
nyel együtt eladó. Özv. Stégerné, Pán-
cota. 3133

Ingatlan.

CHISINEU (Kisjenőn) eladó két uriház.
Megbízott dr. Scharer Sándor ügyvéd
Chisineu (Kisjenő.) 3114

TIZENÖT KISHOLD JÓMINŐSÉGŰ
SZÁNTÓ szép tanyával Arad közelében
az országút mellett jutányos ártért eladó,
Cim a kiadóban. 3153

HÁROMSZOBÁS azonnal átadható kül-
városi magánház kereskedőnek kiváló-
an alkalmas, eladó, vagy bérbeadó. Cim
a kiadóban. 3177

PIACTÉREN emeletes bérház elfoglal-
ható öt parkettás, cseléd és fürdőszobás
elegáns lakással eladó. Uranus. főpos-
tával szemben. 13902

SAROKHÁZ jömeneteli fűszerüzlettel,
termény, ital és belyegárusítással eladó.
Cim a kiadóban. 3184

Üzletek.

FÖTÉREN, forgalmas helyen nagyobb
üzlethelyiség kiadó engros, vagy detail
üzletnek. Stern, Piața Avram Iancu (Sza-
badság-tér.) 13265

JÓFORGALMU fűszerüzlet Italméressel
négy utcára szülő, eladó. Cim a kiadó-
hivatalban. 3180

Ellátás.

URILEFANY intelligens családnál butoro-
zott szobát keres teljes ellátással. Aján-
latokat „Otthon” jeligére kiadoba. 3132

Különböző.

VANILON. Legjobb, legtökéletesebb
Vanília pótyszer cukrászok, kávéház tu-
lajdonosok s minden háztartás részére.
Fanyaltok, finom tészták. Likörök előál-
lítására legalkalmasabb. Készíti dr. Föld-
des & Hehs vegyészeti gyár Arad.
13601

TÁRSAT keresek 150 ezer lei tőkével,
meglevő nagyjövőjű iparvállalatom bő-
vítéséhez. „Tőke biztosítva” című aján-
latokat Kelet hírlapírodába kérek. 13142

BELVÁROSBAN világos pincehelyiséget
keresek, ugyanott földszinti irodával.
Cimemet Kelet hírlapírodába kérek.
13143

Magtár eladás.

A Balta-Mică dűlőbeli volt Spitzer
pusztán f. hó 10-én (vasárnap) d. e.
10 órakor egy nagy magtár szóbeli
árverésen eladásra kerül. A vétel-
ár azonnal lefizetendő. 13143

Az izr. hitközség előjárósága.

200—300.000 lei készpénzzel

rendelkező társat keresek régi,
bevezetett üzlet kibővítéséhez. Jó
vedelem biztosítva, ajánlatokat
„Megértés” jeligére a kiadoba
szerdán délután 3 óráig kérem
leadni. 3188